

Per què se'ns crema Catalunya?

El despoblament rural i l'abandonament dels boscos, sumat a l'emergència climàtica, fan un còctel perfecte per als incendis

Un agent rural assenyalant on un llamp va provocar un incendi al Pallars Sobirà | Agents Rurals

"Vivim sobre d'un bidó de gasolina". D'aquesta manera tan gràfica defineix el secretari general del **Consorci Forestal de Catalunya, Joan Rovira**, la situació que viu a dia d'avui Catalunya. El moment és complex i, ara com ara, hi ha tres **incendis** actius, tots ells estabilitzats, però encara no extingits. Estiu rere estiu, són habituals els focs en diversos punts del país i les veus consultades per **NacióDigital** avisen que continuarà sent així els pròxims anys. Els motius? Un abandonament creixent de les **activitats agràries** i un **despoblament rural**, una massa forestal àmplia i mal gestionada, i tot plegat en un context d'**emergència climàtica**, sequera i poca humitat. Aquests ingredients converteixen els boscos del país en un combustible perfecte per a futurs focs durant els mesos de més calor.

Els incendis no són res estrany, hi han estat sempre, però els factors que els afavoreixen han empitjorat. El Consorci Forestal de Catalunya, però també **País Rural**, l'organització de **propietaris de boscos**, assenyalen que la disminució de les activitats agràries i ramadera, i les dificultats per fer una bona gestió i **conservació** dels boscos propicien els focs en un context de poca pluja i molt sotabosc. "No tenim el país endreçat", lamenta Rovira en aquest sentit. D'un **paisatge agrícola**, Catalunya ha passat en els darrers 60 anys a un paisatge de **massa forestal** i "molt continuada", que ocupa aproximadament un 64% de la seva superfície. "Abans també n'hi havia, de foc, però no corrien tant", assenjala el geògraf i professor de la URV **Sergi Saladié**, exdiputat de la CUP al Parlament, recordant que el paisatge trencat amb feixes de conreu feia de tallafoc.

Despoblament i mala gestió

En les darreres dècades hi ha hagut un abandonament de les activitats agràries i ramaderes, i un despoblament del camp -la majoria de municipis de les Terres de l'Ebre, Ponent i l'Alt Pirineu i Aran hauran perdut població el 2033- que desemboca en un augment de boscos de més mala qualitat i mal gestionats, o directament abandonats. Segons apunta el president de País Rural, **Josep Maria Vila d'Abadal**, un dels motius que ho explica és la "falta de prestigi i la poca valoració" que té, a dia d'avui, la feina de pagès, combinat amb una concentració de la producció i unes polítiques ambientals que "tendeixen a dir que la gestió del bosc és dolenta". A això se li suma el factor econòmic: la rendibilitat de l'agricultura, la ramaderia i els boscos baixa, i això fa difícil tirar endavant les explotacions del camp. "Les ajudes no són suficients", apunta Vila d'Abadal.

La **gestió dels boscos**, doncs, és clau. El Consorci Forestal de Catalunya assenyala mancances en aquest camp. "La principal prevenció és tenir els boscos cuidats i el país endreçat. No tenim un model en aquest sentit", diu Rovira, que assenyala que les polítiques de conservació defensen, ara, "l'abandonament dels boscos". "L'evolució natural dels boscos no té sentit a casa nostra. És una irresponsabilitat. Des de la conservació no és dona suport a la gestió forestal", denuncia. Aquesta gestió passaria, doncs, per cuidar els boscos, reduir-los i avançar cap a un "paisatge de mosaic", amb camps de conreu i pastures. "El normal seria tenir un 40% de superfície forestal, no cal un 60%", apunta Vila d'Abadal.

Una solució complexa i que va per llarg

La solució va per llarg i passaran encara anys. La prevenció i garantir la gestió dels boscos són dos elements centrals per començar a treballar. La **directora general d'Ecosistemes Forestals i Gestió del Medi de la Generalitat, Anna Sanitjas**, assenyala la importància de "preparar el territori" i actuar en els punts estratègics que facilitin el control dels focs. Exemples? "Reduir el número d'arbres i desbrossar el sotabosc perquè l'incendi perdi intensitat, o arreglar camins perquè els camions de **Bombers** hi puguin passar", apunta Sanitjas. L'autoprotecció també és clau i, en aquest sentit, cal crear "franges de protecció" al voltant de les cases o els nuclis poblats, per petits que siguin. L'altra solució passa per la gestió, per cuidar els boscos, tenint respecte per la biodiversitat.

Les veus consultades remarquen també la importància d'avançar en el repoblament rural. "**Un paisatge sense gent és un paisatge que crema**. Estem treballant per garantir el futur del món rural de Catalunya", insisteix Sanitjas. Això implica enfortir el territori en tots els àmbits. "Necessitem gestió forestal, necessitem més ramaders, facilitar la feina als pagesos i respectar-los des de la ciutadania", afegeix Vila d'Abadal. L'estratègia també hauria de passar, segons Saladié, per recuperar conreus en aquelles masses forestals més joves i vulnerables, generar pastures i consolidar aquelles zones de bosc més resistent, com ara els **alzinars**. "Cal un mosaic: els conreus poden fer de tallafocs i les pastures fer que el foc sigui menys violent", apunta.

En tot cas, les previsions **no conviden a l'optimisme**. "Això no ho arreglarem en un any ni en cinc. Cal una bona diagnosi. Calen polítiques de més intervenció i gestió", deixa clar Vila d'Abadal. "Són necessaris mitjans, però no hi ha receptes màgiques, la prevenció pot aconseguir mitigar, però d'incendis grans n'hi haurà", avisa Saladié. "Si entenem que prevenir incendis és gestionar el bosc, recuperar economia, agricultors i pagesos, anirem bé", rebla Rovira. Per evitar que Catalunya continuï cremant, propietaris de boscos, administració i societat civil hi tenen un paper important.